

4. FÖRMÅNER TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

I juni 2003 antog Skandia en ny ersättningspolicy som innehåller detaljerade riktlinjer för utformningen av bl.a. löner, bonus, pensioner, avgångsvederlag och incitamentsprogram. Den nya ersättningspolicyn framstår enligt utredningen som balanserad och rimlig. Den anses väl uppfylla de krav som enligt utredningen mening kan och bör ställas på ett företag av Skandias storlek.

4.1 Granskade incitamentsprogram

De incitamentsprogram som undersökts särskilt är förmånspaket 1997-1999 ("Sharetracker"), Globalt incitamentsprogram för AFS 1998-1999 ("Wealthbuilder"), Stock-optionsprogram 2000-2002 samt Stock-optionsprogram 2003. Det noteras att Sharetracker och Wealthbuilder förlängdes till att även omfatta fyra och en halv månad av år 2000.

Både Sharetracker och Wealthbuilder var syntetiska optionsprogram där deltagarna årligen erhöll rätt till en kontant utbetalning som baserades på värdeökningen på Skandiaaktien respektive Skandia AFS (d.v.s. affärsområdet för långsiktigt sparande). Wealthbuilder var avsett för nyckelmedarbetare inom Skandia AFS i USA och Storbritannien. Utfallen för Sharetracker och Wealthbuilder kom att uppgå till betydande belopp.

När styrelsen 1997 beslutade att införa Sharetracker var den ersättning som de enskilda befattningshavarna kunde erhålla begränsad. Denna begränsning togs bort genom beslut av enskilda personer. Detta förfarande föranleder kritik men eftersom beslutet fattades under år 1997 har konstaterats att ett eventuellt associationsrättsligt skadeståndsansvar för styrelsen och VD är preskribera

Utredningen har noterat att de överenskommelser som träffades med ledningsgruppen avseende utfallet av Sharetracker inte i alla delar redovisats för och godkänts av styrelsen. Lars-Eric Petersson (dåvarande VD i Moderbolaget) har bl.a. ingått tilläggsavtal varigenom Moderbolaget ålagts att till honom själv och Ulf Spång (dåvarande finansdirektör i Moderbolaget) utge ett belopp som va

cirka MSEK 70 högre än det belopp som styrelsen godkänt. Med anledning härav rekommenderar utredningen att Moderbolaget inte honorerar dessa tilläggsavtal.

Den totala ersättning som kunde utbetalas under Wealthbuilder för åren 1998-1999 var enligt styrelsens beslut begränsad till MSEK 300. Styrelsen beslutade dock att på oförändrade villkor förlänga programmet i ytterligare fyra och en halv månad. Därmed höjdes begränsningsbeloppet till MSEK 356 för hela perioden. Utredning konstaterar att beloppsbegränsningen inte iaktogs utan att det totala utfallet kom att uppgå till MSEK 903.

Utredningen kritiserar Moderbolagets revisorer som trots att de känt till att utfallet för Wealthbuilder översteg det av styrelsen beslutade taket inte har tagit upp frågan med styrelsen eller revisionskommittén. Kritik riktas också mot att Lars Ramqvist i egenskap av ordförande i såväl styrelse som revisionskommitté inte vid något tillfälle tog upp frågan om tillämpningen av taket för Wealthbuilder. Allvarlig kritik riktas mot Lars-Eric Petersson för att han utan styrelsens godkännande tagit bort taket och därmed orsakat Skandia en skada om cirka MSEK 550.

Utredningen konstaterar att utfallen av incitamentsprogrammen har redovisats på ett missvisande sätt i Skandias årsredovisningar och att det verkliga utfallet av programmen var drygt MSEK 600 högre än vad som angavs i årsredovisningarna. Vidare noteras att lokala incitamentsprogram inte beskrevs eller omnämndes i årsredovisningarna även om också dessa program beloppsmässigt har varit av väsentlig betydelse. Utredningen konstaterar också att de redovisade beloppen avseende löner och ersättningar inte inkluderade kostnader för eller utfall av de globala och lokala incitamentsprogrammen. För dessa brister ansvarar enligt utredningen Ulf Spång och Lars-Eric Petersson i deras egenskap av finansdirektör respektive VD. Utredningen anser även att Moderbolagets revisor Jan Birgersson som i vart fall delvis kände till bristerna borde ha påtalat dessa för styrelsen och / eller revisionskommittén.

Utredningen har även granskat ett avtal som Ulf Spång undertecknat för Moderbolagets räkning med Anders Kvist, dåvarande VD för Skandia Kapitalförvaltning AB. Utredningen bedömer att avtalet allvarligt har skadat Moderbolaget.

6. AVSLUTANDE ANMÄRKNINGAR

Beträffande den del av utredningsuppdraget som avser bedömningen av aktuella riktlinjer, beslutsordningar och principer konstateras att ersättningsfrågorna numera hanteras enligt nu gällande god sed. För framtiden förutsätter utredningen att Skandia fortsätter att iakttä vad som vid vart tillfälle är god sed på aktiemarknaden. Vidare konstaterar utredningen att Skandia tagit beslut om en mer nyanserad och samlad finansiell informationsgivning i avvaktan på nya internationella redovisningsnormer avseende försäkringsföretag. Utredningen rekommenderar en i vissa avseenden ökad öppenhet och fördjupad jämförelse mellan redovisning enligt svensk lag och embedded value-metoden.

De behörighets- och befogenhetsöverskridanden som konstaterats beträffande Lars-Eric Petersson, Ulf Spång och Ola Ramstedt bör enligt utredningen föranleda Moderbolagets styrelse att med utgångspunkt i den information som redovisas i utredningsrapporten närmare utvärdera förutsättningarna för att utkräva skadestånd från berörda personer.

Beträffande utbetalningar till de förmånstagare av obehörigt beslutade delar av incitamentsprogrammen, som kände till att besluten var obehöriga, bör enligt utredningen prövas om felaktigt utbetalda belopp kan återvinnas.

Utredningen anser att kritik kan riktas mot Skandia Livs styrelses bristfälliga beredning av vissa transaktioner, mot Moderbolagets dåvarande ordförandes hantering av kompensationsfrågorna samt mot revisorerna och då framförallt mot Jan Birgersson vad beträffar rapporteringen till Moderbolagets styrelse och revisionskommitté.

Det konstateras att arbetet för styrelse och revisorer har försäkrats av det faktum att ett litet antal personer i Skandias högsta ledning, vilka nu samtliga lämnat

Skandia, har uppträtt djupt oetiskt och eventuellt till och med brottsligt. Med de positioner som dessa innehåft och det bristfälliga och vilseledande sätt dessa handlagt vissa ärenden har det enligt utredningen varit svårt för styrelse och övrig företagsledning att få en riktig bild av vad som skett. Utredningen noterar att dessa personers ageranden har förorsakat en förtroendekris för Skandia med åtföljande indirekt skada.

Utredningen konstaterar att Moderbolagets nuvarande styrelse och ledning redan har vidtagit och planerar vidta ytterligare åtgärder för att råda bot på de missförhållanden som har uppmärksamrats. Mot bakgrund narav ser utredningen inga skäl till att Skandia fortsättningsvis inte skall kunna leva upp till de höga etiska krav som har antagits för verksamheten och vars uppfyllande tidigare har förhindrats endast av ageranden som kan tillskrivas enskilda individer.

Åklagarmyndigheten har aviserat att den avser att ta del av utredningsrapporten för vidare utredning om huruvida några av de förhållanden som beskrivits ovan kan vara brottsliga. Vidare noteras att skattemyndigheterna sannolikt kommer att utreda några av de händelser som berörs i utredningsrapporten.

För att försöka få ett slut på pågående spekulationer och not om rausliga åtgärder från utomstående anser utredningen att styrelserna i såväl Moderbolaget som Skandia Liv snarast bör offentliggöra att de nu, efter att ha tagit del av slutsatserna i denna utredning och i den oberoende utredning som utförts på uppdrag av styrelsen i Skandia Liv, ej finner skäl för Moderbolaget att kompensera Skandia Liv för de affärer som granskats av utredningarna. Istället rekommenderas bolagen att samarbeta i syfte att hålla de personer som skadat de båda bolagen ansvariga. Vidare rekommenderas bolagens styrelser och företagsledningar att gemensamt arbeta för att återskapa förtroendet för Skandia.

Pettersson uppgav han dock att det i bilagan till det brev som han fått av Sven Söderberg fanns ett tak för programmet.

Sven Söderberg har vidare anfört att han, då han erhållit informationen från Lars-Eric Petersson att taket var borttaget, tog upp frågan under styrelsemötet den 17 december. Av styrelseprotokollet framgår att Sven Söderberg under sammanträdet uppgivit att han tillsammans med Bengt Braun vid programmets verkställande efter konsultationer beslutat ändra programmet så att taket togs bort. Styrelsen blev alltså ställd inför fait accompli i denna fråga och något formellt styrelsebeslut fattades inte. Styrelsens dåvarande vice ordförande Bengt Braun har uppgivit att blev informerad av Sven Söderberg om att taket tagits bort strax före nämnda styrelsemöte i december 1997. Sven Söderberg kan idag inte erinra sig den exakta tidpunkten för när han tog upp frågan med Bengt Braun, men han ifrågasätter inte riktigheten i Bengt Brauns uppgifter.

Genom sina juridiska ombud har Lars-Eric Petersson i ett brev till oss uppgivit att det dåvarande presidiet beslutat om individuell tilldelning i oktober 1997. Beslutet meddelades Lars-Eric Petersson genom ett personligt brev från Sven Söderberg innehållande villkoren för incitamentsprogrammet. Ombuden uppger vidare att taket för programmet tagits bort. I strid med detta senare påstående har Lars-Eric Petersson i vår första intervju med honom uppgivit att det brevet han mottog från Sven Söderberg i oktober 1997 innehöll en bilaga med ett tak.

Lars-Eric Petersson har vidare i vår första intervju med honom uppgivit att han i bilaga till ovan nämnda brev av den 16 oktober 1997 till förmånstagarna i programmet skickade en redogörelse för reglerna för Sharetracker och att dessa regler innehöll ett tak. Vi har tagit del av brevet den 16 oktober 1997 som skickats till förmånstagarna i programmet. Av bilagorna till brevet framgår att programmet löper utan tak. Nämnas bör att datasökvägen i dokumentets fot pekar på att dokumentet ursprungligen kommit från Ulf Spång.

Mot bakgrund av de motstridiga uppgifterna framförallt avseende kronologin kring borttagandet av taket har vi efterforskat skriftlig dokumentation som skulle

SR
S 25
i
14/10/97
f24
Skript-
Kömda

kunna klarlägga frågan. Någon sådan dokumentation har vi emellertid inte fått fram.

I styrelsens beslut om incitamentsprogram den 20 augusti 1997 framgår klart att programmet skulle innehålla en övre begränsning för utfallet. Något styrelsebeslut att ta bort taket i Sharetracker föreligger heller inte. Lars-Eric Petersson har således i strid med styrelsens beslut undertecknat skrivelsen till förmånstagarna i programmet och därmed åstadkommit att taket tagits bort. Eftersom Lars-Eric Petersson redan i oktober avtalsmässigt bundit Moderbolaget hade således först presidiet och sedan styrelsen inget annat val än att i efterhand konstatera att taket tagits bort. Då det hade krävts ett styrelsebeslut för att ta bort taket fräntar ett eventuellt samtal med eller medgivande från Sven Söderberg inte Lars-Eric Petersson från ansvaret för att taket togs bort.

6.3.3 Tilldelning

Totalt har 47 personer erhållit optioner i Sharetracker. Utöver koncernledningens tolv befattningshavare, har tre medarbetare i USA, tre medarbetare i Storbritannien, 21 medarbetare i Sverige och åtta medarbetare i övriga länder erhållit optioner. Medarbetarna i USA och Storbritannien har emellertid även erhållit andelar i Wealthbuilder. De enskilda har erhållit mellan 15.000 och 425.000 optioner. Det totala antalet har uppgått till mellan 2.500.000 och 3.000.000 optioner.¹⁵

6.4 Wealthbuilder

6.4.1 Bakgrund

Vid ett styrelsemöte den 27 april 1998 behandlades frågan om införandet av ett globalt incitamentsprogram för de ledande befattningshavarna i Skandia AFS. Denna fråga hade dessförinnan beretts och diskuterats vid flera tillfällen i styrelsens dåvarande utskott för Skandia AFS-verksamheten. Denna inriktning skall ses mot bakgrund av att den amerikanska och engelska verksamheten svarade för

¹⁵ Det totala antalet optioner har varierat under perioden på grund av att deltagare frånfallit och tillkommit

ledande befattningshavare i Skandia. Dessa program omnämns inte i årsredovisningarna trots att de, enligt uppgift, resulterat i betydande utfall. Enligt ÅRFL skall information lämnas om totala personalkostnader uppdelat på olika kriterier. I Skandias sammanställning av totala personalkostnader i årsredovisningarna ingår inte utfall från de olika globala och lokala incitamentsprogrammen. Det framgår inte att dessa delar är undantagna ur totalbeloppen, vilket ger en felaktig bild av de totala personalkostnaderna i Skandia och ersättningen till styrelse och VD på global och lokal nivå.

9. SAMMANFATTANDE ANMÄRKNINGAR

9.1 Sharetracker

I och med att taket som begränsade utfallet till enskilda befattningshavare togs bort saknade programmet den mekanism som skulle säkerställa att ersättning enligt programmet inte i något fall skulle kunna överstiga 40 procent av lönen. Förekomsten av ett sådant tak hade utgjort en del av styrelsens beslutsunderlag i samband med att programmet antogs. Taket i incitamentsprogrammet togs bort genom beslut av enskilda personer, och rapportering till styrelsen skedde först i efterhand. Eftersom beslutet att ta bort taket i incitamentsprogrammet fattades 1997 är dock eventuellt associationsrättsligt skadeståndsansvar för styrelsen och VD pre-skriberat.³²

9.2 Wealthbuilder

Vid beräkningen av utfallet av Wealthbuilder under 1999, framkom att tilldelningen skulle överskrida det tak om MSEK 300 som styrelsen beslutat. Moderbolagets revisorer granskade de beräkningar som Skandia AFS chefsaktuarie företagit beträffande utfallet av Wealthbuilder. Revisorerna fann att beräkningarna var i enlighet med reglerna för Wealthbuilder. Revisorerna noterade emellertid att beloppet var högre än det maximalt tillåtna beloppet och att beslut skulle tas av Moderbolagets styrelse huruvida taket för utfallet skulle tillämpas. Något beslut

³² Försäkringsrörelselagen (1982:713) 16 kap 6 § 2 p

att ta bort att taket har dock inte fattats av styrelsen. Detta borde ha stått klart för revisorerna då de granskade utfallet och det är därför anmärkningsvärt att dessa inte vid något tillfälle närmare påtalat för styrelsen att utfallet översteg taket med MSEK 606,75.

En av revisorerna har anfört att de har uppfattat att styrelsens beslut av den 5 maj 2000 att delegera till ersättningskommittén att utforma de närmare villkoren för utväxlingen av Wealthbuilder, inneburit en delegation att även ta bort taket på programmet. Även om ersättningskommittén skulle ha beslutat att ta bort taket kan, enligt vår uppfattning, styrelsens uppdrag till ersättningskommittén den 5 maj 2000 att "hantera" utfallen inte tolkas som ett mandat att ta bort taket för Wealthbuilder. Om revisorerna trots att ersättningskommittén tagit bort taket borde de dessutom ha efterfrågat dokumentation avseende beslutet som exempelvis protokoll med ersättningskommitténs beslut.

Lars-Eric Petersson har vid intervju uppgivit att styrelsen godkänt räkenskaperna för år 2000 och att styrelsen då måste ha sett att taket överskreds. Då styrelsen godkände 2000 års räkenskaper, synes den ej ha ifrågasatt storleken av utfallet i Wealthbuilder. Oavsett om styrelsen uppmärksammat frågan eller inte så ställdes den dock inför fullbordat faktum. Årsredovisningen för år 2000 tar upp ett utfall om MSEK 339 mot det verkliga utfallet om MSEK 603. För åren 1998 och 1999 har ett totalt utfall om MSEK 300 redovisats, vilket motsvarar taket för dessa år. För år 2000 var taket för utfallet MSEK 56,25, vilket innebar att det redovisade utfallet översteg taket med MSEK 282,75. Eftersom Lars-Eric Petersson visste att taket överskridits, borde han själv ha uppmärksammat styrelsen på dels att utfallet av Wealthbuilder överskred taket, dels att uppgiften i årsredovisningen ej motsvarade det verkliga utfallet. Detta borde även revisorerna ha gjort.

En av Moderbolagets revisorer har uppgivit att utfallet för Wealthbuilder och utformningen av informationen om detta i årsredovisningen ingående har diskuterats i revisionskommittén och att det därvid varit uppenbart att taket skulle överskridas. Av revisionskommitténs protokoll framgår ej att taket skulle ha diskuterats vid revisionskommitténs sammanträden. Däremot har frågan om utfallet berörts vid ett sammanträde. Kommittéledamöterna Lars Ramqvist och Boel

Flodgren kan däremot inte erinra sig att frågan om taket överhuvudtaget har diskuterats. Såväl Moderbolagets interrevisor som kommitténs sekreterare är också säkra på att frågan inte diskuterats i revisionskommittén. Protokollen förefaller noggrant förda.

Lars-Eric Petersson har uppgivit att han diskuterat taket med styrelsens och revisionskommitténs ordförande Lars Ramqvist som också var ordförande i ersättningskommittén. En av revisorerna har också uppgivit att han diskuterat frågan om taket med Lars Ramqvist. Lars Ramqvist har förklarat att han frågade om taken när han kom in i ersättningskommittén och att Lars-Eric Petersson då uppgivit att det inte skulle vara några tak - "*det finns inga tak på den här marknaden; de har tagits bort för länge sedan!*". Vid vår senaste intervju med Lars Ramqvist uppgav han emellertid att han inte kunde erinra sig att det överhuvudtaget förekommit några diskussioner angående takets borttagande.

Eftersom Lars Ramqvist suttit med i styrelsen sedan Wealthbuilder beslutades, borde han ha vetat att styrelsen ej beslutat om borttagande av taket i Wealthbuilder. Mot bakgrund av att revisionskommitténs instruktioner anger att kommittén skall följa ärenden som kräver särskilda revisionsåtgärder, framstår det som anmärkningsvärt att Lars Ramqvist såsom ordförande i såväl styrelse som revisionskommitté ej tagit upp frågan i vare sig styrelse eller revisionskommitté. Än mer anmärkningsvärt är att revisorerna ej tagit upp frågan.

Lars-Eric Petersson har i vart fall vid två tillfällen i augusti till september 2000 blivit påmind av chefjuristen Jan-Mikael Bexhed i interna promemorior om att det fanns ett tak i Wealthbuilder. I en promemoria noteras t.ex. att Wealthbuilder förlängdes på "*mutatis mutandis oförändrade villkor*" och att ett tak om MSEK 56,25 som en följd av förlängningen *mutatis mutandis* skulle tillämpas för förlängningsperioden

I en annan promemoria konstateras att Moderbolagets styrelse aldrig beslutat att ta bort taket och att taket klart framgår av plan rules. Enligt Jan-Mikael Bexheds minnesanteckningar tog Lars-Eric Petersson del av innehållet i promemorian några dagar innan den presenterades för bl.a. Moderbolagets revisorer Jan

Birgersson, Hans Karlsson och Olof Cederberg. Närvarande vid denna presentation var också Ulf Spång, Malcolm Campbell samt ytterligare några ledande personer i den dåvarande Skandia AFS-organisationen. Vidare noteras i promemorian att reglerna i plan rules anger att ändringar och tillämpning av plan rules skall göras av styrelsen eller, vad avser tillämpningen, genom delegation till ersättningskommittén. Det måste således ha stått klart för såväl revisorerna som övriga deltagare i mötet, liksom för Lars-Erik Petersson att taket inte var borttaget vid denna tidpunkt.

Enligt uppgift från en av revisorerna frågade Boel Flodgren under ett sammanträde med revisionskommittén vad "bonusprogrammet" kostade. Ulf Spång svarade då att kostnaden uppgick till 40 procent av normal årslön. Genom att ta fasta på frågans hänvisning till "bonusprogram", kunde Ulf Spång således undvika att lämna uppgift om utfallet av Wealthbuilder genom att åberopa den begränsning som gällde för rörliga lönetillägg.

De tilläggsvillkor som kompletterade plan rules för Wealthbuilder har undertecknats av Lars-Eric Petersson ensam den 31 oktober 2000.³³ Enligt tilläggsvillkoren skulle beloppsbegränsningen för åren 1998 och 1999 inte tillämpas. Detta har inte beslutats av styrelsen och styrelsen har inte ens informerats om borttagandet av taket. Enligt plan rules skall tillägg, ändringar och tolkningar av plan rules beslutas av styrelsen.³⁴ Även om plan rules inte hade innehållit denna bestämmelse, skulle Lars-Eric Petersson inte haft behörighet att ändra styrelsens beslut. När Lars-Eric Petersson skrev under tilläggsvillkoren hade han tagit del Jan-Michaels Bexheds två interna promemorior. Det måste således ha stått fullständigt klart för Lars-Eric Petersson att taket på programmet inte hade tagits bort i behörig ordning.

9.3 Förlängningen av Sharetracker och Wealthbuilder

När styrelsen beslutade om förlängning av Sharetracker i januari 2000, hade Sharetracker under åren 1997 - 1999 totalt utfallit med MSEK 473. De rimlighets-

³³ World-Wide Appraisal Value Appreciation Plan - The 2000 extension

³⁴ World-Wide Appraisal Value Appreciation Plan, punkt 13

nivåer för utfallet av programmet som diskuterades i styrelsen vid programmets antagande hade därmed kraftigt överskridits. Det kan därför synas anmärkningsvärt att styrelsen beslutat om en förlängning av programmet på samma villkor. Härvid skall dock noteras att styrelsen var under en betydande press från delar av ledningen som lät framföra att ett antal nyckelpersoner främst i USA hotade lämna sina anställningar om inte ett nytt incitamentsprogram antogs. Några av de stora svenska institutionella aktieägarna var också införstådda med att följden skulle bli en kortare förlängning av de gamla programmen.

9.4 Omförhandlingen av utfallet av Sharetracker år 2000

Lars-Eric Peterssons ombud har i brev till oss anfört att tilläggsavtalen den 18 maj 2000 innebar att Moderbolagets utökade pensionsåtaganden gentemot vissa befattningshavare innebar att åtagandena i nominella tal kom att motsvara hela utfallet av förlängningen av Sharetracker. Med denna tolkning skulle Moderbolaget vara förpliktat att till Lars-Eric Petersson utge MSEK 97,1 och till Ulf Spång MSEK 62,7. De belopp som Lars-Eric Petersson och Ulf Spång tillerkänts i och med de av styrelsen godkända avtalen den 11 maj uppgick emellertid till MSEK 60,4 respektive MSEK 28.

Lars-Eric Petersson och Ulf Spång har av Moderbolagets avtalsansvarige informerats om värdet av sina egna och övriga befattningshavares pensionslöften enligt tilläggsavtalen den 11 maj. När Lars-Eric Petersson undertecknade avtalen den 18 maj för sin egen och för Moderbolagets räkning har han således varit medveten om att han ingick ett avtal i strid med styrelsens beslut och att Moderbolaget i och med avtalen förpliktades utge ett belopp som var cirka MSEK 70 högre än det belopp som styrelsen godkänt. Avtalen bör därför inte honoreras av Moderbolaget.

Tilläggsavtalen av den 30 augusti 2001, enligt vilka de utökade pensionsåtagandena i avtalen den 18 maj 2000 säkerställdes genom tecknandet av en försäkring i Skanda Leben AG, har ej godkänts av Moderbolagets styrelse. Beslut av ersättningskommittén saknas och även om ett sådant hade förelagat hade ett separat styrelsebeslut krävts. Den engångspremie som erlades under avtalen den 30

augusti har för Lars-Eric Petersson och Ulf Spång inneburit ett för stort tillgodohavande på den kapitalförsäkring som Moderbolaget tecknat. I den del tillgodohavandet överstiger det belopp som godkänts av styrelsen i tilläggsavtalen den 11 maj skall överskottet återbäras till Moderbolaget.

Lars-Eric Peterssons ombud har i sitt brev till oss anfört att avtalen upprättats av Moderbolagets avtalsansvarige på uppdrag av Ola Ramstedt och att Lars-Eric Petersson inte varit inblandad. Mot detta kan anföras att Lars-Eric Petersson åtminstone var inblandad i så måtto att han undertecknat avtalet. Det har dessutom ålegat honom att försäkra sig om ett styrelsegodkännande av denna omfattande förpliktelse.

9.5 Redovisningen av incitamentsprogrammen

Moderbolagets uppgift i årsredovisningen för 2000 att Lars-Eric Peterssons andel av Sharetracker för perioden den 1 januari till den 15 maj 2000 uppgick till en årslön, vilken skulle utfalla den 31 december 2002 och då i förhållande till Skandia-aktiens kursutveckling, är missvisande. Utöver en årslön erhöll Lars-Eric Petersson utökad pension och syntetiska aktier i utbyte mot det resterande utfallet om MSEK 97,1.

Omvandlingen av formerna för ersättning från Sharetracker medförde att utfallet i resultaträkningen kom att spridas på olika poster och över tiden, vilket gjorde att det anmärkningsvärt stora utfallet blev mindre transparent.

Upplysningar i not till årsredovisningen om kostnaderna för Sharetracker och Wealthbuilder återger inte hela utfallet av de två programmen. Utfallet av programmen var i själva verket drygt MSEK 600 högre än vad som angavs i årsredovisningarna.

Övriga lokala incitamentsprogram beskrivs eller omnämns inte alls i årsredovisningarna även om också dessa program berör ledande befattningshavare i Skandia och beloppsmässigt är av väsentlig betydelse.

Den enligt ÅRFL obligatoriska notupplysningen om löner och ersättningar inkluderar inte kostnader eller utfall för de globala och lokala incitamentsprogrammen. För detta ansvarar finansdirektören Ulf Spång och VD Lars-Eric Petersson. Revisorerna som kände till bristerna borde ha påtalat dessa för styrelsen och / eller revisionskommittén

10. ANSVARSFRÅGOR AVSEENDE INCITAMENTSPROGRAMMEN

En styrelseledamot eller en verkställande direktör som uppsåtligt eller av oaktsamhet skadar bolaget, skall ersätta skadan.³⁵ Beträffande övriga personer i ledningen gäller skadeståndslagens regler om arbetstagares skadeståndsansvar.³⁶

Om en verkställande direktör när en rättshandling företogs överskred sin behörighet att sköta bolagets löpande förvaltning och bolaget visar att motparten insåg eller bort inse överskridandet, gäller rättshandlingen inte mot bolaget.³⁷

Borttagandet av taket i Wealthbuilder har kostat Moderbolaget MSEK 546,75³⁸ Genom att besluta om att taket i Wealthbuilder inte skulle tillämpas, har Lars-Eric Petersson överskridit den behörighet som tillkommer honom enligt lag.³⁹ Vissa personer som erhållit ersättning i Wealthbuilder har tagit del av såväl reglerna för Wealthbuilder som annat material beträffande deras tillämpning. De bör således na varit medvetna om att det totala utfallet översteg taket, som en utbetalning som översteg taket förutsatte ett styrelsebeslut och rimligen också att något sådant beslut inte förelåg.

Omförhandlingen av utfallet i Sharetracker har inneburit ett åtagande för Moderbolaget om cirka MSEK 71. Lars-Eric Petersson har vetat om styrelsens beslut och har trots detta undertecknat det avtal enligt vilket Ulf Spångs erhållit MSEK 34,7 mer än vad styrelsen har godkänt. För detta måste Lars-Eric Petersson hållas

³⁵ Försäkringsrörelselagen (1982:713) 16 kap 1 §

³⁶ För skada, som arbetstagare vållar genom fel eller försummelse i tjänsten, är han ansvarig endast i den mån synnerliga skäl föreligger med hänsyn till handlingens beskaffenhet, arbetstagarens ställning, den skadelidandes intresse och övriga omständigheter, Skadeståndslagen 4 kap 1 §

³⁷ Försäkringsrörelselagen (1982:713) § 16 §

³⁸ Med beaktande av icke utställda andelar motsvarande ett utfall om MSEK 60.

³⁹ Försäkringsrörelselagen (1982:713), § kap 7 §.

ansvarig. Vidare har han sett till att han själv erhöll ett likadant tilläggsavtal som gav honom MSEK 36,7 mer än vad styrelsen godkände. Eftersom Lars-Eric Petersson måste ha varit i ond tro i fråga om storleken av det belopp som han skulle erhålla under avtalet bör Moderbolaget inte honorera tilläggsavtalet av den 18 maj 2000 med Lars-Eric Petersson.

TILLDELNING AV HYRESLÄGENHETER

11.1 Allmänt om Skandias fastighetsbestånd

Skandia Liv innehar som en del av sin kapitalförvaltning ett större fastighetsbestånd. Fastigheterna förvaltades tidigare av Moderbolagets dotterbolag Skandia Fastighet AB. Under perioden 2001 - 2003 omstrukturerades verksamheten så att fastighetsbeståndet successivt fördes över till Skandia Livs dotterbolag Diligentia AB ("Diligentia"). Samtidigt lades den tekniska och ekonomiska förvaltningen ut på det fristående fastighetsförvaltningsbolaget Jones Lang LaSalle AB.

11.2 Tilldelning av lägenheter i Stockholm

En del av de fastigheter som ingår i beståndet utgörs av bostadsfastigheter. Enligt tidigare gällande reglementen för tilldelning av bostäder till Skandias anställda i koncernens fastigheter, skulle hälften av alla lediga bostadslägenheter lämnas till Stockholms Bostadsförmedling. Återstoden skulle fördelas inom ramen för Skandias interna bostadskö. Större lägenheter i Stockholms innerstad lämnades till personaldirektören i Moderbolaget Ola Ramstedt för uthyrning till befattningshavare i Skandia. Anställda inom Skandia har således erhållit förstahandskontrakt för lägenheter i Skandias fastigheter i Stockholms innerstad. Tilldelning har också i flera fall skett till närstående. Vi har granskat villkoren för respektive uthyrning samt utrett om den medfört ekonomisk vinning för vissa ledande befattningshavare. De tilldelningar som gjorts före 1998 har inte dokumenterats.

Vi har förståelse för att Skandia, för att underlätta rekryteringen av konkurrensutsatt arbetskraft, vill ha möjlighet att erbjuda kvalificerade medarbetare en attraktiv bostad. Eftersom det kan finnas skäl att anta att ledande befattningshavare